

Een beroep op reflexwerking van de grijze en zwarte lijst: nog steeds geen gelopen race

Bb 2025/16

Consumenten die worden geconfronteerd met ongunstige algemene voorwaarden worden beschermd door de grijze en de zwarte lijst (art. 6:236 en 6:237 BW). De bescherming van de grijze en zwarte lijst geldt in beginsel niet voor rechtspersonen. In sommige gevallen kunnen rechtspersonen echter wel een beroep doen op reflexwerking. In deze bijdrage wordt aan de hand van een aantal recente voorbeelden uit de rechtspraak ingegaan op de (nog steeds beperkte) toepassing van reflexwerking in de praktijk.

1. Inleiding

Zowel consumenten als ondernemers worden regelmatig geconfronteerd met de algemene voorwaarden van hun contractspartij. Hoewel deze voorwaarden vaak bedingen bevatten die de juridische positie van de gebruiker ervan versterken en de positie van de wederpartij juist zwakker maken, worden deze voorwaarden vaak geaccepteerd zonder dat de wederpartij zich bewust is van de inhoud ervan en zonder dat daarover is onderhandeld. De wederpartij is daar dan wel aan gebonden, maar kan zich soms wel op het standpunt stellen dat een beding in algemene voorwaarden vernietigbaar is omdat het onredelijk bezwarend is (art. 6:233 sub a BW). Consumenten worden geholpen omdat de wet lijsten bevat met verschillende soorten bedingen die ofwel als onredelijk bezwarend worden bestempeld (de zwarte lijst), ofwel worden vermoed onredelijk bezwarend te zijn (de grijze lijst). Rechtspersonen kunnen zich niet (rechtstreeks) beroepen op de bescherming van de zwarte en de grijze lijst. In sommige gevallen kan deze consumentenbescherming echter wel doorwerken in de algemene toets van art. 6:233 sub a BW. Dit fenomeen wordt ook wel reflexwerking genoemd.

In 2023 heeft de Hoge Raad geoordeeld dat reflexwerking niet alleen mogelijk is ten aanzien van rechtspersonen die geen beroep of bedrijf uitoefenen, maar ook in andere gevallen, bijvoorbeeld wanneer een rechtspersoon weliswaar in de uitoefening van beroep of bedrijf een overeenkomst heeft gesloten, maar deze overeenkomst geen betrekking heeft op de eigenlijke beroeps- of bedrijfsactiviteiten. Daarmee lijken de mogelijkheden om reflexwerking toe te passen enigszins te zijn verruimd. Maar leidt die maatstaf ook daadwerkelijk tot een ruime(re) toepassing van de reflexwerking? In deze bijdrage zal aan de hand van een aantal recente voorbeelden uit de rechtspraak nader worden ingegaan op de toepassing van reflexwerking in de praktijk.

2. Juridisch kader: wat is reflexwerking en wat is de maatstaf voor toepassing?

2.1 Algemene voorwaarden en onredelijk bezwarende bedingen

Uit art. 6:231 sub a BW volgt dat algemene voorwaarden bedingen zijn die zijn opgesteld om in een aantal overeenkomsten te worden opgenomen, met uitzondering van bedingen die de kern van de prestaties aangeven, voor zover deze laatstgenoemde bedingen duidelijk en begrijpelijk zijn geformuleerd. Uit vaste rechtspraak volgt dat – in ieder geval bij overeenkomsten met consumenten – niet snel mag worden aangenomen dat een beding een kernbeding is en dat kernbedingen veelal samenvallen met “*de essentialia zonder welke een overeenkomst, bij gebreke van voldoende bepaalbaarheid van de verbintenissen, niet tot stand komt.*”² Als een clausule een algemene voorwaarde is, dan is daarop art. 6:233 BW van toepassing. Daaruit volgt onder meer dat een beding in algemene voorwaarden vernietigbaar is als het onredelijk bezwarend is voor de wederpartij. Voor de vraag of dat zo is, moet worden gekeken naar de aard en de overige inhoud van de overeenkomst, de wijze waarop de voorwaarden tot stand zijn gekomen, de wederzijds kenbare belangen van partijen en de overige omstandigheden van het geval.

Grote rechtspersonen in de zin van art. 6:235 BW kunnen geen beroep doen op deze vernietigingsgrond. Consumenten worden beschermd doordat in de wet is uitgewerkt welke soorten algemene voorwaarden in ieder geval als onredelijk bezwarend worden aangemerkt en welke algemene voorwaarden worden vermoed onredelijk bezwarend te zijn.

2.2 De grijze en de zwarte lijst

Op de zwarte lijst (art. 6:236 BW) staan bedingen genoemd die ten aanzien van consumenten (altijd) onredelijk bezwarend worden geacht. Het gaat dan bijvoorbeeld om bedingen die de consument het wettelijk recht op ontbinding of opschorting ontnemen of dit recht beperken (sub b en c) of bedingen die een wettelijke verjarings- of vervaltermijn verkorten tot een termijn van minder dan een jaar (sub g). De grijze lijst (art. 6:237 BW) is een opsomming van bedingen die bij consumenten worden vermoed onredelijk bezwarend te zijn. Een in de praktijk zeer veel voorkomend grijze lijst-beding is het exoneratiebeding (sub f): een beding dat de gebruiker van de algemene voorwaarden of een derde geheel of ten dele bevrijdt van een wettelijke verplichting tot schadevergoeding.

Ook voor de consument ongunstige vervalbedingen (zoals een verzwaaring van de wettelijke klachtplicht) staan op de grijze

¹ Renske Verhoeff is advocaat bij Van Benthem & Keulen B.V. te Utrecht.

² HR 28 september 2018, ECLI:NL:HR:2018:1800, rov 3.5.3. onder verwijzing naar HR 21 februari 2003, ECLI:NL:HR:2003:AF1563, NJ 2004/567, rov. 3.4.2.

lijst (zie sub h, een beding dat als sanctie op bepaalde gedragingen van de wederpartij, nalaten daaronder begrepen, verval stelt van haar toekomstige rechten of van de bevoegdheid bepaalde verweren te voeren, behoudens voor zover deze gedragingen het verval van die rechten of verweren rechtvaardigen).

2.3 Reflexwerking

Uit de wet volgt dat uitsluitend consumenten (natuurlijke personen die niet handelen in de uitoefening van een beroep of bedrijf) een beroep kunnen doen op de grijze en de zwarte lijst. Hoewel rechtspersonen zich daarop niet rechtstreeks kunnen beroepen, werkt deze consumentenbescherming soms wel door in de algemene toets van art. 6:233 sub a BW. Rechtspersonen genieten dan (via deze indirecte weg) alsnog consumentenbescherming. Dit fenomeen wordt ook wel reflexwerking genoemd.

In de literatuur is veel geschreven over de vraag in welke gevallen reflexwerking aan de orde zou moeten zijn.³ Het idee van de wetgever was dat reflexwerking aan de orde zou kunnen zijn bij een (kleine) rechtspersoon die zich materieel niet van een consument onderscheidt.⁴ Er is toen gedacht aan rechtspersonen die geen beroep of bedrijf uitoefenen, maar in 2023 heeft de Hoge Raad in het arrest *Hibma Zuivel* geoordeeld dat reflexwerking ook in andere situaties mogelijk is.

2.4 Het arrest Hibma Zuivel (ECLI:NL:HR:2023:1197)

De zaak waarin het betreffende arrest is gewezen ging over de vraag of een financieel adviseur aansprakelijk was tegenover kaas- en zuivelbedrijf Hibma Zuivel. Hibma Zuivel verweet deze financieel adviseur dat zij haar zorgplicht had geschonden bij het verrichten van haar diensten door op zijn beloop te laten of er tijdig en voldoende zekerheden werden gesteld.⁵ De financieel adviseur beriep zich op een bepaling in haar algemene voorwaarden die inhield dat Hibma Zuivel binnen 8 dagen na ontdekking, maar uiterlijk binnen 14 dagen na voltooiing van de werkzaamheden, voorzien van een zo gedetailleerd mogelijke omschrijving van de tekortkoming, had moeten klagen.

Het hof oordeelde dat Hibma Zuivel dit artikel uit de algemene voorwaarden terecht op grond van art. 6:233, aanhef en onder a, BW als onredelijk bezwarend had vernietigd en verwees daarbij onder meer naar de zwarte lijst, sub g. De financieel adviseur klaagde bij de Hoge Raad dat het hof ten onrechte reflexwerking had toegepast en bovendien ten onrechte had aangenomen dat het beding uit haar algemene voorwaarden op de zwarte (in plaats van de grijze) lijst stond. De Hoge Raad oordeelde dat het beding inderdaad een grijze lijst-beding betrof maar was het wel eens met de conclusie van het hof dat reflexwerking in dit geval kon worden toegepast:

“3.2.2 (...) Hoewel de zwarte en de grijze lijst betrekking hebben op overeenkomsten met consumenten, kan ook indien de wederpartij geen consument is, van belang

zijn dat een beding in algemene voorwaarden voorkomt op een van deze lijsten, bij de beoordeling of dit beding onredelijk bezwarend is voor die wederpartij. In de parlementaire geschiedenis is in verband met de beperking van de zwarte en de grijze lijst tot overeenkomsten met een consument opgemerkt dat indien een kleine rechtspersoon die zich materieel niet van een consument onderscheidt, met een beding op de zwarte of de grijze lijst wordt geconfronteerd, een reflexwerking via de open norm van art. 6:233, aanhef en onder a, BW voor de hand ligt. Hoewel daarbij toen is gedacht aan rechtspersonen die geen beroep of bedrijf uitoefenen, is reflexwerking ook in andere gevallen mogelijk, bijvoorbeeld indien de wederpartij een overeenkomst weliswaar in de uitoefening van haar beroep of bedrijf heeft gesloten, maar deze overeenkomst geen betrekking heeft op de eigenlijke beroeps- of bedrijfsactiviteiten. Er kunnen zich dus gevallen voordoen waarin de wederpartij weliswaar geen consument is, maar haar positie grote gelijkens vertoont met die van een consument. In die gevallen kan de omstandigheid dat het beding voorkomt op de zwarte of de grijze lijst worden betrokken bij de beoordeling of het beding voor die wederpartij onredelijk bezwarend is.”

2.5 Een alternatieve grondslag: art. 6:248 lid 2 BW

Partijen die menen dat een overeengekomen algemene voorwaarde buiten toepassing moet blijven doen vaak ook nog een beroep op art. 6:248 lid 2 BW. Daaruit volgt dat een overeengekomen voorwaarde niet van toepassing is, voor zover dat in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zou zijn. Dit artikel wordt in de praktijk echter zeer terughoudend toegepast en een beroep daarop zal er dus niet snel toe leiden dat wordt voorbijgegaan aan een afgesproken voorwaarde.

3. Recente voorbeelden uit de rechtspraak

3.1 Een algemene bevinding

In de praktijk wordt regelmatig een beroep gedaan op de reflexwerking van de grijze en de zwarte lijst. Wie zoekt naar rechtspraak over dit onderwerp, komt er al snel achter dat er weinig recente uitspraken – in ieder geval gepubliceerde uitspraken – zijn waarin deze reflexwerking ook daadwerkelijk is toegepast. In de meeste uitspraken die ik in mijn zoektocht naar recente rechtspraak ben tegengekomen, werd het beroep op reflexwerking niet gehonoreerd. Het lijkt er dus niet op dat het arrest *Hibma Zuivel* heeft geleid tot een ruimhartige(re) toepassing van de reflexwerking in de praktijk. Dat zal ik hierna illustreren aan de hand van een uitspraak van het hof uit november 2024 en een overzicht van rechtbankuitspraken.⁶

3.2 Hof Arnhem-Leeuwarden 12 november 2024 (ECLI:NL:GHARL:2024:6929)

In 2024 moest het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden beoordelen of er aanleiding was om reflexwerking toe te passen.⁷

3 Zie voor een overzicht de conclusie van S.D. Lindenbergh bij HR 8 september 2023, ECLI:NL:HR:2023:1197.

4 *Parl. Gesch. Boek 6* (Inv. 3,5 en 6), p. 1662.

5 HR 8 september 2023, ECLI:NL:HR:2023:1197. Zie hierover uitvoeriger D.E. Burgers, 'Over algemene voorwaarden en de sterkte van reflexwerking van de grijze en zwarte lijst voor bedrijven', *Bb* 2023/66.

6 Dit betreft geen uitputtend overzicht van gevonden uitspraken.

7 Hof Arnhem-Leeuwarden 12 november 2024, ECLI:NL:GHARL:2024:6929.

Deze zaak ging over de vraag of groothandel Connect Products schadeplichtig was tegenover glas- en montagebedrijf Zomers (een vennootschap onder firma) in verband met de door haar geleverde kit. Deze kit was volgens Zomers gebrekkig. Connect Products beriep zich op een exoneratiebeding in haar algemene voorwaarden, waarin zij haar aansprakelijkheid voor gevolgschade had uitgesloten en haar overige aansprakelijkheid had beperkt tot het factuurbedrag. De algemene voorwaarden van Connect Products waren volgens de rechtbank (en tegen dat oordeel had Zomers geen grieven gericht) van toepassing geworden op de overeenkomst door stilzwijgende aanvaarding. Partijen hadden namelijk een langdurige handelsrelatie gehad, waarbij op de facturen steeds naar de algemene voorwaarden was verwezen en deze algemene voorwaarden stonden ook steeds op de achterkant van de facturen afgedrukt.⁸ Zomers deed via de reflexwerking een beroep op de grijze lijst, gelet op het feit dat zij niet deskundig was op het gebied van het productieproces en de chemische samenstelling van de kit. Het hof ging daarin niet mee en oordeelde als volgt:

“Anders dan Zomers stelt, kan zij in deze situatie (...) niet gelijk worden gesteld met een consument. Zomers maakt bij de uitvoering van haar bedrijfsactiviteiten (beglazings- en schilderwerkzaamheden) gebruik van kit. Zomers heeft de overeenkomst met Connect Products in de uitoefening van haar beroep of bedrijf gesloten en deze overeenkomst heeft ook betrekking op de eigenlijke beroeps- of bedrijfsactiviteiten van Zomers. Dat Zomers niet deskundig is

op het gebied van het productieproces en de chemische samenstelling van de kit, zoals zij zelf aangeeft, is bij de vraag of zij een beroep kan doen op de reflexwerking niet relevant en zorgt er niet voor dat Zomers als consument moet worden gezien. Het beroep op de reflexwerking voor kleine ondernemers faalt dan ook. (...)”

Zomers deed ook nog een beroep op art. 6:233 sub a BW en art. 6:248 lid 2 BW, waarbij zij onder meer wees op het gebrek aan invloed dat Zomers had gehad op de totstandkoming en inhoud van het exoneratiebeding, het feit dat Connect Products beschikte over een aansprakelijkheidsverzekering en het feit dat het exoneratiebeding voor Zomers zeer nadelig was (en voor Connect Products zeer voordelig). Het hof zag daarin echter geen aanleiding om het exoneratiebeding te vernietigen of buiten toepassing te laten en concludeerde dat de eventuele verplichting van Connect Products tot het vergoeden van schade, was beperkt tot het (evenredig deel van het) factuurbedrag.

3.3 *Rechtbankuitspraken: reflexwerking toegepast*

In mijn zoektocht naar recente rechtbankuitspraken ben ik weinig zaken tegengekomen waarin een beroep op de reflexwerking van de zwarte en/of grijze lijst werd gehonoreerd. Hieronder staan twee voorbeelden.

<p>Rb. Rotterdam 3 april 2020 (ECLI:NL:RBROT:2020:3433)</p>	<p>Een cateringbedrijf (in de vorm van een eenmanszaak) deed een beroep op reflexwerking tegenover een marketingbureau. Dit marketingbureau leverde een nieuwsbrieven systeem voor € 70,- per maand en had in de algemene voorwaarden een opzegtermijn van twee maanden opgenomen, waarbij de overeenkomst zonder tijdige opzegging stilzwijgend zou worden verlengd met een jaar. Het cateringbedrijf wilde de – inmiddels al verlengde – overeenkomst toch (eerder) opzeggen en voerde aan dat het beding omtrent stilzwijgende verlenging onredelijk bezwarend was in de zin van artikel 236 lid 1 sub j BW.</p> <p>De kantonrechter oordeelde als volgt:</p> <p>“Vast staat dat [gedaagde] een kleine eenmanszaak uitoefende als eventcateraar. Gesteld noch gebleken is dat zij enig personeel in dienst had. De overeenkomst had geen betrekking op de normale bedrijfsactiviteiten van een cateraar. De kunde en vaardigheden waarover zij als cateraar beschikt, voegden hier dan ook niets toe. Een kleine cateraar als [gedaagde] beschikt over het algemeen niet over meer administratieve, juridische of financiële kennis en vaardigheden dan de gemiddelde consument. Dat dat in casu anders was, is gesteld noch gebleken. Nu zij niet over personeel beschikte heeft zij ook niet kunnen profiteren van eventuele specifieke administratieve, juridische of financiële kennis en vaardigheden van dat personeel. Ten slotte is het negatieve effect van het onderhavige beding voor [gedaagde] (...) even bezwaarlijk als voor een consument. Daarmee was de positie van [gedaagde] zozeer vergelijkbaar met die van een consument dat het aannemen van reflexwerking in dit geval gerechtvaardigd is. (...)”</p>
---	---

⁸ Rb. Midden-Nederland 23 augustus 2023, ECLI:NL:RBMNE:2023:4113, rov. 2.12 en Hof Arnhem-Leeuwarden 12 november 2024, ECLI:NL:GHARL:2024:6929, rov. 3.12.

<p>Rb. Limburg, 22 november 2023 (ECLI:NL:RBLIM:2023:6898)</p>	<p>In deze zaak had een webshop (een B.V.) een contract gesloten met een vergelijkingswebsite, waarop bezoekers producten van diverse webshops konden vergelijken. De diensten van de vergelijkingswebsite werden in rekening gebracht aan de hand van het aantal keer dat websitebezoekers van de vergelijkingswebsite doorklikten naar de webshop. Volgens de webshop klopten de meetgegevens van de vergelijkingswebsite echter niet. Toen hierover een geschil ontstond, verwees de vergelijkingswebsite naar haar algemene voorwaarden. Daarin stond dat (1) de webshop binnen twee maanden na factuurdatum had moeten klagen; en (2) de meetgegevens van de vergelijkingswebsite leidend werden geacht, waarbij de webshop de meetgegevens in geval van twijfel mocht laten controleren door een registeraccountant.</p> <p>De kantonrechter oordeelde als volgt:</p> <p>“(…) [webshop]⁹ is een kleine onderneming zonder personeel, de twee bestuurders runnen de webwinkel zelf. De overeenkomst die zij met [vergelijkingswebsite] heeft gesloten, heeft geen betrekking op de eigenlijke bedrijfsactiviteiten van [webshop]. In dit geval wordt aangenomen dat sprake is van reflexwerking en kan worden aangesloten bij de wettelijke regeling voor consumenten van de artikelen 6:236 en 6:237 BW (ECLI:NL:HR:2023:1197) en zal de omstandigheid dat een beding uit de toepasselijke algemene voorwaarden voorkomt op de zwarte of grijze lijst worden betrokken bij de beoordeling of het beding voor de wederpartij die geen consument is onredelijk bezwarend is.”</p> <p>De kantonrechter oordeelde vervolgens onder verwijzing naar de grijze lijst (art. 6:237 sub h) dat de (klacht)termijn van twee maanden onredelijk bezwarend was. Ook het beding waarin stond dat de metingen van de vergelijkingswebsite leidend waren en dat de webshop bij twijfel een registeraccountant kon inschakelen achtte de kantonrechter onredelijk bezwarend (onder verwijzing naar de zwarte lijst, art. 6:236 sub k BW).</p>
--	--

3.4 **Rechtbankuitspraken: reflexwerking niet toegepast**

Sinds het arrest *Hibma Zuivel* zijn er meerdere uitspraken geweest waarin een beroep op reflexwerking door de rechter werd gepasseerd. Hieronder volgen een aantal voorbeelden.

<p>Rb. Gelderland 27 maart 2024 (ECLI:NL:RBGEL:2024:1842)</p>	<p>Eiser heeft een (bijna tien jaar oude) vrachtwagen gekocht, meent dat de geleverde vrachtwagen gebrekkig is en wenst de overeenkomst met de verkoper te ontbinden. De verkoper beroept zich op haar algemene voorwaarden, waarin het recht op ontbinding is uitgesloten. Eiser beroept zich op reflexwerking. De rechtbank gaat daarin niet mee. De rechtbank neemt daarbij onder meer in overweging dat, hoewel de koop van de vrachtwagen ‘mogelijk’ geen gebruikelijke activiteit voor eiser is, zij de vrachtwagen wel heeft gekocht omdat zij transportmiddelen nodig heeft voor haar bedrijfsuitoefening en vaker vrachtwagens aanschafft. Daarnaast maakt eiser onderdeel uit van een groter concern met meerdere vennootschappen en hanteert zij zelf ook algemene voorwaarden.</p> <p>Ook het beroep van eiser op art. 6:248 lid 2 BW slaagt niet.</p>
<p>Rb. Noord-Holland 31 juli 2024 (ECLI:NL:RBNHO:2024:13935)</p>	<p>Een B.V. doet een beroep op de reflexwerking van art. 6:236 sub n BW in verband met een forumkeuze in de algemene voorwaarden van haar wederpartij. De rechtbank honoreert dat beroep niet en motiveert dat aan de hand van de volgende omstandigheden.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De rechtbank constateert aan de hand van een uittreksel van de Kamer van Koophandel waaruit volgt dat de B.V. zich bezighoudt met het beleggen van bedrijfsgelden “en al hetgeen met een en ander in de ruimste zin des woords verband houdt” dat het kopen en installeren van een PV-installatie (bedoeld als zakelijke investering) betrekking heeft op de eigenlijke bedrijfsactiviteiten van deze B.V. • De B.V. maakt onderdeel uit van een groter concern met tal van vennootschappen en vertoont weinig gelijkenis met de consument die art. 6:236 BW beoogt te beschermen.

⁹ Ten behoeve van de leesbaarheid heb ik de namen van partijen in dit citaat vervangen door ‘webshop’ en ‘vergelijkingswebsite’.

<p>Rb. Zeeland-West Brabant 20 november 2024 (ECLI:NL:RBZWB:2024:8020)</p>	<p>Een VvE beheerder (de 'Beheerder') heeft een overeenkomst gesloten met een vereniging van eigenaars (de 'VvE'), op basis waarvan de Beheerder bestuurlijke, administratieve, financiële en technische diensten verricht voor de VvE. In de algemene voorwaarden van de Beheerder staat dat klachten over de werkzaamheden uiterlijk binnen 30 dagen moeten worden gemeld en dat eventuele vorderingsrechten van de VvE vervallen 12 maanden nadat de VvE bekend is geworden of redelijkerwijs bekend kon zijn met het bestaan van deze rechten.</p> <p>De VvE meent dat de Beheerder tekort is geschoten in de nakoming van haar verplichtingen en vordert schadevergoeding. De Beheerder verweert zich met de klachtplicht en vervaltermijn uit haar algemene voorwaarden. De VvE beroept zich op de bescherming van de grijze en de zwarte lijst.</p> <p>De rechtbank oordeelt dat de VvE niet met succes een beroep kan doen op de bescherming van de zwarte dan wel de grijze lijst en ziet ook geen reden voor toepassing van reflexwerking omdat de VvE haar standpunt dat zij kan worden gelijkgesteld met een consument niet, althans onvoldoende heeft onderbouwd.</p>
<p>Rb. Midden-Nederland 4 december 2024 (ECLI:NL:RBMNE:2024:7585)</p>	<p>Een autohandelaar heeft een overeenkomst gesloten met een incassobureau, inhoudende dat de autohandelaar tegen een vast bedrag per jaar een aantal dossiers ter incasso uit handen kan geven. De overeenkomst is aangegaan voor een jaar en wordt daarna – tenzij deze met inachtneming van een maand opzegtermijn en voordat het nieuwe jaar ingaat schriftelijk wordt opgezegd – verlengd met nog een jaar.</p> <p>De autohandelaar voert aan dat een beroep op het schriftelijkheidsvereiste naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is.</p> <p>De kantonrechter oordeelt dat – voor zover de autohandelaar heeft bedoeld een beroep te doen op de reflexwerking van art. 6:236 sub o BW – er geen aanleiding is om reflexwerking aan te nemen omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de overeenkomst zoals die met het incassobureau valt binnen het soort overeenkomsten dat de autohandelaar in het kader van zijn bedrijfsactiviteiten wordt geacht te kunnen sluiten; - de algemene voorwaarden niet bijzonder omvangrijk of in onbegrijpelijke taal zijn opgesteld; - de overeenkomst niet ziet op ingewikkelde materie; - er geen raakvlak is met consumentenovereenkomsten omdat consumenten doorgaans geen abonnementen afsluiten bij een incassobureau.

4. Tot slot

Hoewel in het arrest *Hibma Zuivel* het kader om reflexwerking toe te passen enigszins lijkt te zijn verruimd, zullen rechtspersonen die akkoord zijn gegaan met de algemene voorwaarden van hun wederpartij – of dat nou expliciet of door stilzwijgende aanvaarding is gebeurd – er nog steeds rekening mee moeten houden dat zij in beginsel gewoon gebonden zijn aan de bepalingen die daarin staan, ook als deze in overeenkomsten met consumenten (vermoedelijk) onredelijk bezwarend worden geacht. De omstandigheden dat een rechtspersoon bijvoorbeeld geen kennis heeft van producten die zij bestelt, een kleine rechtspersoon is en/of wordt geconfronteerd met een voor haar zeer ongunstige algemene voorwaarde, maken dat niet zomaar anders. Een beroep op de reflexwerking van de grijze en de zwarte lijst is simpelweg geen gelopen race.